

MEMÒRIA HISTÒRICA Se publica per primera vegada documentació sobre Basilio Beltran Bel i la seua pertinença a la Legió Estrangera de França

Basilio Beltran, un republicà ebrenç mort a la batalla de Narvik

Joan B. Beltran Reverter
historiador

Noruega i Suècia s'havien mantingut neutrals a l'inici de la Segona Guerra Mundial. Per la proximitat de les mines de ferro sueques de Kiruna, el port de Narvik, ciutat situada al nord de Noruega, propera a la frontera amb Suècia i a uns 200 quilòmetres del Cercle Polar Àrtic, va esdevindre un lloc d'embarcament del mineral de ferro suec tan necessari per a la indústria de guerra del Tercer Reich.

Tal fou la importància estratègica de Narvik, connectada amb Kiruna per via fèrria, que l'abril de 1940 l'exèrcit alemany, en la denominada Operació Weserübung, va ocupar la ciutat i el fiord d'Ofotfjorden. Amb el control del port de Narvik, Hitler s'assegurava el subministrament de ferro per a la indústria armamentista alemanya en detriment de la de Regne Unit, que fins llavors també feia ús de l'apreciat metall d'estes mines. La intenció de Hitler anava més enllà: volia controlar tota la costa noruega i les rutes comercials del mar Bàltic.

El Regne Unit, veient les intencions alemanyes, no podia de cap manera acceptar la situació creada pel Tercer Reich. Fou llavors quan britànics, francesos i polonesos, amb la "implicació obligada" de forces noruegues, van constituir un cos expedicionari que, tot i ser creat quatre mesos abans amb la intenció de donar suport militar a Finlàndia en la guerra contra la Unió Soviètica, acabaria enfrontant-se a l'exèrcit alemany en tres batalles, dos de navals dintre del mateix fiord de Ofotfjorden i una terrestre a Bjerkvik i Narvik.

Basilio Beltran Bel va nàixer a Alcanar el 14 d'abril de 1916. En una data indeterminada, la família Beltran-Bel va marxar a viure a Barcelona. L'any 1937, amb 21 anys, entrà en quintes i així el trobem inscrit a la Secció de Reclutament del districte 10 de la capital catalana, que li comportaria la mobilització immediata com a soldat de l'Exèrcit Popular de la República en la Guerra Civil espanyola de 1936-1939.

En la primera setmana del mes de febrer de 1939, Basilio va passar la frontera hispanofrancesa en plena retirada de l'Exèrcit Popular, camí de l'exili. Fou internat, primer al camp de concentració d'Argelers i després al

Legionaris de la 13 DBLE a Narvik. Musée de la Légion Étrangère.

A la dreta, tomba de Basilio Beltran. A l'esquerra, escrit sobre la mort de Basilio Beltran dirigit al Secretariat General dels Antics Combatents a París (13 de maig de 1943). / ESPEN A. SOLUM/ARXIU SERVICE HISTORIQUE DE LA DÉFENSE. CAEN

de Le Barcarès, al departament dels Pirineus Orientals de França.

Una de les opcions que els republicans espanyols tenien per a sortir d'estos camps de concentració, i no ser obligats a retornar a Espanya per les autoritats franceses, era allistar-se a les Companyies de Treballadors Estrangers (CTE), a la Legió Estrangera i als Regiments de Marxa de Voluntaris Estrangers (RMVE).

Estant al camp de Le Barcarès, el 24 d'abril de 1939 Basilio Beltran va entrar a formar part -voluntàriament i per un període de 5 anys- de la Legió Estrangera Francesa (LEF), concretament del Primer Regiment Estranger d'Infanteria (1r REI). La instrucció militar la va fer a Sidi-Bel-Abbes, al departament francès d'Orà (Algèria).

El 27 de març de 1940 fou creada

la 13ª Demi-Brigade de Marche de Légion Étrangère (DBMLE). Estava formada per uns 2.000 legionaris, la majoria republicans espanyols i brigadistes internacionals que havien combatut a la Guerra Civil espanyola, i estructurada en dos batallons i una secció motoritzada.

Basilio Beltran va ser integrat al primer batalló de la 13ª DBMLE (reclutament de Perpinyà núm. 1.568, matrícula 82.584). La instrucció militar la va seguir fent a Sidi-Bel-Abbes i, després, al camp d'instrucció de la Legió Estrangera a Larzac, al departament francès de l'Aveyron.

El 22 d'abril de 1940, els legionaris francesos i espanyols de la renombrada 13ª Demi-Brigade de Légion Étrangère (DBLE) salparen del port francès de Brest, a bord del barco Vi-

lle d'Argel, sense saber la seua destinació. Finalment, després d'una obligada escala a Liverpool, el 12 de maig de 1940, aprofitant el canvi de lluna, els expedicionaris polonesos, els francesos de la 27ª Demi-Brigade de Chasseurs Alpins (DBCA) i la 13ª DBLE, comandats pel general Bèthouart, varen desembarcar a Bjerkvik, un menut port pesquer situat al nord de Narvik, sota un fort bombardeig naval. Va ser el primer desembarcament aliat de la Segona Guerra Mundial.

Del 27 al 29 de maig els legionaris de la 13ª DBLE, recolzats per les forces noruegues i poloneses, varen desembarcar a la costa d'Orneset, des d'on travessant la península d'Øyjord, varen iniciar l'assalt sobre la ciutat de Narvik. Després d'un in-

tens combat i enfrontament armat amb els soldats alemanys de la Wehrmacht, la ciutat va ser ocupada per les forces aliades. Una ocupació que comportaria pèrdues de vides i ferits entre els legionaris. Entre ells, Basilio Beltran, que el dia 27 resultaria greument ferit per la metralla d'un obús llençat per l'exèrcit alemany. Fou traslladat a l'hospital de Narvik, però la gravetat de les ferides li varen provocar la mort quatre dies després.

Encara que de curta durada, la batalla de Narvik se considera com la primera victòria dels aliats en la Segona Guerra Mundial i, per tant, la primera derrota de Hitler. I això fou possible, entre altres motius, gràcies als republicans espanyols. La invasió alemanya d'Holanda, Bèlgica i França el 10 de maig de 1940 va comportar que els respectius governs del Regne Unit i França decidiren evacuar els seus soldats de Noruega, fins i tot, abans de recuperar Narvik. De fet, només aconseguia la victòria sobre les tropes alemanyes, les forces aliades abandonaren la ciutat que, finalment, caigué en mans dels alemanys el 8 de juny. Els legionaris de la 13ª DBLE foren retornats al Regne Unit on, a petició del general Charles de Gaulle, passarien a unir-se a les Forces Franceses Lliures.

En poc més de 60 dies, 64 barcos foren enfonsats i 8.500 soldats moriren en el transcurs de les tres batalles de Narvik. El canareu Basilio Beltran moria el 31 de maig, a l'edat de 24 anys, a l'hospital de Narvik, i el seu cos sense vida fou inhumat al cementiri francès d'esta ciutat, on una làpida amb la inscripció 'BELTRAN BASILIO - Lèg. 13 DBLE', ens ho recorda. A més, en este mateix cementiri foren enterrats 117 soldats expedicionaris francesos, espanyols i catalans que varen combatre en la campanya de Narvik-Bjerkvik. Una batalla que per la seua rellevància estratègica i militar ha estat escrita i documentada en llibres, produïda en pel·lícules i, fins i tot, fiteletitzada.

Estos republicans espanyols de la 13ª DBLE han sigut ignorats durant molts anys. Este article sobre el fill d'Alcanar Basilio Beltran pretén contribuir a recuperar la memòria democràtica i històrica. Un republicà ebrenç que va viure i patir dos guerres lluitant per la llibertat, la democràcia i la justícia. França li va reconèixer la condició de *Mort pour le France*. ■